

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.7
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.12/5 din 30.11.2018*

CURRICULUM

la disciplina

„PUNEREA ÎN EXECUTARE A HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN MATERIE PENALĂ”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:

Anatolie MUNTEANU,
Secretar General de Stat al Ministerului Justiției,
Formator INJ

_____ AVIZAT

Șef Direcție instruire și cercetare,
Alexandra NICA

CHIȘINĂU, 2018

I. PRELIMINARII

Exercitarea reacției statului, și prin el a întregii societăți, față de fapta socialmente periculoasă, urmează să fie materializată prin executarea efectivă de către condamnat a unei pedepse echitabile cu fapta comisă, care, trebuie să asigure un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. realizarea scopurilor respective reprezintă eficiența justiției penale, deoarece doar izolarea persoanei nu este o garanție a modificării comportamentului infracțional și renunțarea la comiterea în viitor a unor fapte incriminate de legea penală. Tocmai aici intervine balanța tuturor măsurilor punitive și permise care urmează a fi aplicate în detenție pentru a modela individului un comportament social-util, iar determinarea marjei acestor măsuri trebuie apreciată și aplicată de către acea autoritate care nemijlocit asigură supravegherea comportamentului acestuia.

Activitatea Sistemului Administrației Naționale a Penitenciarelor este menită să asigure realizarea politicii de stat în domeniile punerii în executare a pedepselor penale privative de libertate; măsurii arestului preventiv; sancțiunii arestului contravențional și a măsurilor de siguranță aplicată deținuților.

Experiența în acest domeniu statuează asupra mai multor curențe determinate atât de factori obiectivi: imperfecțiunea cadrului normativ, volumul neproporțional calității managementului de lucru, etc., dar și celor subiectivi : capacitatea judecătorului/procurorului de a organiza lucrul, etica și deontologia profesională, etc.

Reieșind din circumstanțele enunțate, curriculumul în cauză, derivă din abordarea celor mai caracteristice deficiențe de ordin procesual privitor la faza de trimitere spre executare și punere în executare a hotărârilor judecătorești constituind un document directoriu ce determină competențele profesionale necesare integrării și buneii manifestări în exercitarea atribuțiilor de procuror sau judecător. În acest sens cursul are drept scop punerea în atenția audiențelor a celor mai noi prevederi ale legislației în materia executării hotărârilor judecătorești, a practicii judiciare naționale și a deficiențelor acestora care afectează calitatea actului justiției, precum și familiarizarea cu jurisprudența CtEDO relevantă subiectului.

Curriculumul este elaborat pentru a oferi cât mai multe informații utile candidaților la funcția de judecător sau procuror pentru a înțelege importanța fazei executării hotărârilor judecătorești pentru efectele procesului în întregime, dar și pentru a-și forma deprinderi practice privitor la punerea în aplicare a prevederilor legii, de a se orienta corect în diverse situații practice ajutându-i pe audienți să adopte soluții procesuale corecte.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Să identifice momentul rămânerii definitive a hotărârilor judecătorești;
- Să cunoască organele care asigură punerea în executare a hotărârilor;
- Să conștientizeze importanța și valoarea deciziilor adoptate în calitate de judecători și procurori din perspectiva realizării sarcinilor pedepsei penale;
- Să deprindă tehnici de întocmire a actelor legate de trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești;
- Să cunoască realitatea mediului penitenciar în RM prin prisma recomandărilor organismelor internaționale și impactul acestuia asupra comportamentului deținuților;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să identifice procedee și consecutivitatea aplicării acestora pentru asigurarea trimiterii spre executare a hotărârilor judecătorești ;
- să estimeze impactul deficiențelor apărute la punerea în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală asupra procesului penal;
- să determine competențele organelor abilitate cu funcții de punere în executare a hotărârilor judecătorești;
- să aplice jurisprudența CtEDO și standardele internaționale recunoscute de Republica Moldova în materia executării hotărârilor judecătorești în materie penală.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Punerea în executare a hotărârilor judecătorești în materie penală	Anatolie Munteanu	II	30	8	22	Evaluare continuă/Examen final

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Sistemul execuțional-penal al pedepselor privative de libertate și impactul acestuia asupra gradului de siguranță socială.	2	6
2.	Interacțiunea sistemului administrației penitenciare cu alte organe parte ale justiției penale.	2	6
3.	Regimul progresiv – formă de individualizare a executării pedepsei.	2	4
4.	Comitetul European pentru prevenire a torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante CPT. Normele CPT. Mecanismul Național de prevenire a torturii în locurile de detenție.	2	6
TOTAL		8	22

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Sistemul execuțional-penal al pedepselor privative de libertate și impactul acestuia asupra gradului de siguranță socială.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>Structura Sistemului Penitenciar. Legea cu privire la Sistemul Administrației Naționale a Penitenciarelor:</p> <p>a) Instituțiile penitenciare, amplasare;</p> <p>b) Organizarea detenției: serviciile de bază;</p> <p>c) Impactul sistemului penitenciar asupra recidivei infracționale.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Scopul sistemului execuțional-penal:</p> <p>a) intrarea și parcursul condamnaților în sistemul penitenciar;</p> <p>b) impactul pedepsei asupra siguranței societății;</p> <p>c) factori ce influențează recidiva infractorilor;</p>	<p>Prelegerea cu suport vizual, Power Point, laptop, videoproiector. Note de curs.</p> <p>Tablă flipchart.</p>	<p>Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea.</p> <p>Vizită de lucru în instituțiile penitenciare. Lucrul în grup.</p>
Tema 2. Interacțiunea sistemului administrației penitenciare cu alte organe parte ale justiției penale.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>a) Interacțiunea SP cu poliția:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protecția martorilor și altor participanți la procesul penal; - escortarea preveniților - activitatea specială de investigație - efectuarea urmăririi penale în cauzele penale în care persoanele deținute dețin anumite calități procesuale; <p>b) Interacțiunea cu organele procuraturii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sesizarea procurorului de către șeful instituției penitenciare în calitate de organ de constatare a infracțiunilor; - chestiunile care urmează să fie soluționate de către instanță la executarea pedepsei – participarea procurorului; - sesizarea procurorului în cazul constatării urmelor de 	<p>Prelegerea cu suport vizual, Power Point, laptop, videoproiector. Note de curs Anexă Tabel 1 Anexă Tabel 2 Anexă Ord.77: ”Regulamentul cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant”.</p>	<p>Lectura unor surse bibliografice Dezbaterea.</p>

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>a) Diferențierea condițiilor de corectare și reeducare a condamnaților și clasificarea instituțiilor penitenciare pentru individualizarea executării pedepsei; b) Modul de funcționare a regimului progresiv. Descrierea situației actuale în sistemul penitenciar din RM; c) Instrumente esențiale în aplicarea regimului progresiv: - clasificarea și repartizarea deținuților (Regulile Europene: Rec 2003-23, 2006-2, CM/REC 2014-3); - planul individual de executare a pedepsei;</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Instrumente de evaluare a nevoilor și riscurilor deținuților la etapa de clasificare și repartizare. Studiu de caz. Schimbarea regimului de detenție. Competențe și criterii de evaluare. Evaluarea realizării Planului individual de executare a pedepsei la Eliberarea condiționată înainte de termen prevăzute de art.91 CP.</p>	<p>Prelegerea cu suport vizual, Power Point, laptop, Videoproector Note de curs</p> <p>Studiu de caz. Tablă flipciart.</p> <p>Implicarea specialiștilor ANP</p>	<p>Braistorming, lectura surselor din lista bibliografică</p> <p>Soluționarea spețelor. Lucru în grup. Joc de rol.</p>
---	---	--

Tema 4. Comitetul European pentru prevenire a torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante CPT. Normele CPT. Mecanismul Național de prevenire a torturii în locurile de detenție.

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>Convenția Europeană pentru prevenirea torturii sau a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante. (Strasburg 26.11.1987, în vigoare pentru RM din 01.02.1998) Mandatul CPT. Custodia poliției. Penitenciarele. Instituțiile de psihiatrie. Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime inumane sau degradante; NewYork 10.12.1984 Protocolul Opțional la Convenția ONU împotriva torturii adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a cincezi și șasea sesiuni a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția A/RES/57/199.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Impactul vizitelor CPT în Moldova.</p>	<p>Curs-prelegere. Proiector/laptop</p>	<p>Braimstorming, discuții tematice cu reprezentantul RM în CPT</p>
---	--	---

<p>Conținutul împuternicilor CPT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acces pe teritoriul statului și dreptul de a se deplasa fără restricție; - Acces nelimitat în orice loc unde persoanele sunt private de libertate, inclusiv dreptul de a se mișca în interiorul acestor locuri fără restricție; - Accesul la informații complete în locurile unde sunt ținute persoanele private de libertate; - Accesul la informații disponibile statului, care sunt necesare Comitetului pentru a-și îndeplini sarcinile; - Interviewarea persoanelor private de libertate și comunicare liberă cu oricine care ar putea oferi informații utile. <p>Executarea hotărârilor judecătorești privind internarea în instituțiile de psihiatrie prin prisma Normelor CPT. Constituirea la nivel național a MNPT. Ariile de conlucrare cu organele procuraturii. Suport la examinarea de către instanțe a plîngerilor asupra condițiilor de detenție.</p>	<p>Studiu de caz, Proiector/laptop</p>	<p>Vizită de studiu în penitenciar sau o instituție de psihiatrie (în funcție de conjunctură)</p> <p>Elaborarea unui Raport de evaluare a locurilor de detenție.</p> <p>Soluționarea spețelor. Lucru în grupuri tematice. Modelare de caz. (nr. orelor de curs este disproporționat cu nr. orelor de seminar, de aceea este aplicabil lucru individual)</p>
---	--	---

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza temelor studiate;
- susținerea unei testări obligatorii care va conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

A. Evaluarea finală ce va consta în examen scris, alcătuit dintr-un test electronic (ce va cuprinde întrebări teoretico-aplicative) și sarcina practică, care va consta în întocmirea unui act procedural în baza unei spețe.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Codul de executare al Republicii Moldova,

2. Statutul executării pedepsei de către condamnați, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.091, 2006.
3. S.Carp, C.Osadcii, O.Rusu. Drept execuțional penal, Centrul poligrafic Academia „Ștefan cel Mare”, Chișinău, 2007.
4. P. Zidaru. Drept execuțional penal. București, ALL BECK, 2001.
5. Nicolae-Anghel Nicolae. Dreptul executării sancțiunilor penale. Editura Universității Titu Maiorescu. București, 2001.
6. M.Lașcu, S. Mantaluța. Drept execuțional-penal. Chișinău, 2003.
7. A.M. van Kalmthout. Reintegrarea socială și supravegherea infractorilor în opt țări ale lumii. Sitech. Craiova, 2004.
8. Н.А.Белый. Пенитенциарное право Республики Молдова. Кишинёв, 2001.
9. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatamentelor ori Pedepselor inumane sau degradante. CPT/inf/E(2002)
10. Jurisprudența CtEDO/[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"languageisocode":\["RON"\],"respondent":\["MDA"\],"article":\["3","3+13"\],"kpthesaurus":\["193"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{)